

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ**

**OKUL YÖNETİCİLERİNİN VE ÖĞRETMENLERİN
SOSYAL GİRİŞİMSEL LİDERLİK ALGILARI**

Evin DEMİRKOL

DENİZLİ 2025

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ**

**OKUL YÖNETİCİLERİNİN VE ÖĞRETMENLERİN SOSYAL
GİRİŞİMSEL LİDERLİK ALGILARI**

Evin DEMİRKOL

Danışman

Doç. Dr. Aydan ORDU

ETİK BEYANNAMESİ

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nün yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi; görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu; başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu; atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi; kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı; bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

İmza

Evin DEMİRKOL

TEŞEKKÜR

Kıymetli danışmanım Doçent Dr. Aydan ORDU Hoca'ma,
Sevgili çocuklarım Rüzgar Ömer KIZIL ve Umut Doruk KIZIL'a
Sevgili annem Fatma Demirkol ve değerli babam Ömer Demirkol'a
Değerli arkadaşlarım Özlem Aslan, Medine DEMİRKAPI, Sultan Şamlı'ya sonsuz
teşekkürler....

Evin DEMİRKOL

ÖZET

Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerin Sosyal Girişimsel Liderlik Algıları

DEMİRKOL Evin

Tezsiz Yüksek Lisans Projesi, Eğitim Bilimleri ABD,

Eğitim Yönetimi Bilim Dalı

Proje Danışmanı: Doç. Dr. Aydan ORDU

Ocak 2025, 45 sayfa

Bu çalışmada okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal girişimsel liderlik algı düzeyleri ve bunun kişisel özelliklerine göre farklılık gösterip göstermediği araştırılmıştır. Araştırma betimsel tarama modelindedir. Araştırmada 318 okul yöneticisi ve öğretmene ulaşılarak veri toplanmıştır. Araştırmada okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal girişimsel liderlik algı düzeyleriyle ilgili olarak en yüksek düzey sürdürülebilirlik boyutunda çıkmıştır. Bunu sırasıyla sosyal sorumluluk boyutu çok yüksek düzeyde ve etkileme boyutu yüksek düzeyde izlerken en düşük ortalama yenilikçilik boyutu yüksek ve genel sosyal girişimcilik düzeyi yüksek düzeydedir. Okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin sosyal girişimsel liderlik algılarının cinsiyet, eğitim düzeyi, çalışılan kademe ve göreve göre bütün boyutlar ve genel olarak farklılık göstermediği, benzer olduğu görülmüştür. Ancak yaş, kıdem, kariyer basamağı ve medeni duruma göre ise anlamlı farklılık göstermiştir. Okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal girişimsel liderlik algıları yaşlarına göre sosyal sorumluluk boyutunda 36-40 yaşlardakiler aleyhine daha düşük düzeydedir. Kıdem değişkenine göre okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal girişimsel liderlik algıları sosyal sorumluluk boyutunda kıdemleri 26 yıl ve üstünde olan katılımcılar lehine yüksektir. Kariyer basamaklarına göre okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal girişimsel liderlik algılarının sosyal sorumluluk boyutunda kariyeri başöğretmenler lehine yüksek olduğu saptanmıştır. Medeni durum değişkenine göre okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal girişimsel liderlik algıları sosyal sorumluluk boyutunda evli katılımcıların ortalamalarının bekarlardan yüksek olduğu görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: Öğretmen, okul, yönetici, sosyal girişimcilik, sosyal girişimsel lider

İÇİNDEKİLER

ETİK BEYANNAMESİ	iv
TEŞEKKÜR	v
ÖZET	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar DİZİNİ	ix
BİRİNCİ BÖLÜM – GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.1.1. Problem Cümlesi	2
1.1.2. Alt Problemler	2
1.2. Araştırmanın Amacı	3
1.3. Araştırmanın Önemi.....	3
1.4. Varsayımlar	4
1.5. Sınırlılıklar	4
1.6. Tanımlar	4
İKİNCİ BÖLÜM – KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	6
2.1. Sosyal Girişimcilik	6
2.2. Sosyal Girişimsel Liderlik	8
2.3. Sosyal Girişimsel Liderlik Süreci	9
2.3.1. Hedef Belirleme	9
2.3. 2. Başkalarını Etkileme.....	10
2.3.3. Sosyal Girişimi Başlatma	10
2.3.4. Hedefi Gerçekleştirme	10
2.3.5 Değerlendirme	10
2.4. İlgili Araştırmalar	10
2.4.1. Yurtiçi Araştırmalar	10
2.4.2. Yurt Dışı Araştırmalar	12
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM – YÖNTEM	13
3.1. Araştırmanın Modeli	13
3.2. Evren ve Örneklem	13
3.3. Veri Toplama Aracı	14
3.4. Verilerin Toplanması	15
3.5. Verilerin Analizi	15

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM - BULGULAR VE YORUMLAR	17
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	17
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	18
BEŞİNCİ BÖLÜM - TARTIŞMA VE ÖNERİLER	25
5.1. Tartışma ve Sonuç	25
5.2. Öneriler	27
KAYNAKÇA	28
EKLER	31
ÖZGEÇMİŞ	36

TABLolar LİSTESİ

Tablo 3.1. <i>Okul Yöneticileri ve Öğretmenlerin Kişisel Özelliklerine Göre Dağılımları..</i>	13
Tablo 3.2. <i>Verilerin Cronbach's Alpha Testi Sonuçları.....</i>	14
Tablo 3.3. <i>Verilerin Normal Dağılım Analizi Sonuçları</i>	15
Tablo 3.4. <i>Yorumlamada Aralıklar</i>	16
Tablo 4.1. <i>Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerin Sosyal Girişimsel Liderlik Algı Düzeyleri.....</i>	17
Tablo 4.2. <i>Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerin Sosyal Girişimsel Liderlik Algularının Cinsiyetlerine Göre Karşılaştırılması (t testi).....</i>	18
Tablo 4.3. <i>Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerin Sosyal Girişimsel Liderlik Algularının Yaşa Göre Karşılaştırılması (Anova testi)</i>	19
Tablo 4.4. <i>Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerin Sosyal Girişimsel Liderlik Algularının Kıdeme Göre Karşılaştırılması (Anova testi).....</i>	20
Tablo 4.5. <i>Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerin Sosyal Girişimsel Liderlik Algularının Kariyer Durumuna Göre Karşılaştırılması (Anova testi)</i>	21
Tablo 4.6 <i>Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerin Sosyal Girişimsel Liderlik Algularının Medeni Durumlarına Göre Karşılaştırılması (t testi).....</i>	22
Tablo 4.7. <i>Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerin Sosyal Girişimsel Liderlik Algularının Eğitim Düzeylerine Göre Karşılaştırılması (t testi)</i>	22
Tablo 4.8. <i>Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerin Sosyal Girişimsel Liderlik Algularının Çalışılan Kademeye Göre Karşılaştırılması (Anova testi).....</i>	23
Tablo 4.9. <i>Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerin Sosyal Girişimsel Liderlik Algularının Görevlerine Göre Karşılaştırılması (t testi).....</i>	24

BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ

Sosyallik bireyler için gereksinim olduğu gibi öğretmenler ve okul yöneticileri için de önemli bir beceri ve yeterlidir. Bununla birlikte 21. Yüzyıl becerilerinden biri olan girişimcilik hem öğretmenler hem de öğrenciler için önemli ve gerekli olan bir beceridir. Okullarda öğrencilere bu becerilerin aktarılması ve okul çevre ilişkilerinin güçlü olmasında bu becerilere okul yöneticileri ve öğretmenlerin sahip olması çok önemlidir. Bu sebeple bu çalışmada okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin sosyal girişimsel liderlik algıları araştırılacaktır.

Çalışmanın bu bölümünde problem durumu, problem ve alt problemler, amaç, önem, varsayımlar, sınırlılıklar ve tanımlara yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Sosyal girişimcilik, sosyal ve ekonomik düşüncelerin bir karışımı olarak tanımlanmaktadır (Gök, 2020). Temel ilkesi, fırsatların takip edilmesi yoluyla toplumsal zorluklara yenilikçi ve sürdürülebilir çözümler geliştirilmesidir. Ayrıca, kaynakların sosyal bir hedefe doğru kolektif tahsisi için örgütsel çerçevelerin oluşturulması da sosyal girişimciliğin bir özelliği olarak kabul edilmektedir (Ojeda, 2021). Sosyal girişimciler, liderler olarak yaratıcılık, cesaret, pragmatizm ve riski benimseme istekliliği sergilemektedir. Sosyal sorunları diğerlerinden önce tespit etme kapasitesine sahiptirler ve bunları alışılmadık veya cesur yaklaşımlarla ele almaya çalışmaktadırlar (Denizalp, 2009). Literatüre göre, bir sosyal girişimci için gerekli olan temel beceri ve yetkinlikler arasında fırsatları ve tehditleri belirleyerek riski değerlendirme, fırsatları proaktif olarak değerlendirme, sosyal sorunları belirleme ve sosyal değer üretme, etki yaratma ve sosyal hedefler oluşturma, içsel motivasyon, özgecilik, kendini gerçekleştirme, kişisel motivasyon ve yerel ihtiyaç ve sorunları ele alarak topluma karşı yükümlülüklerini yerine getirme yer almaktadır (Wronka-Pośpiech, 2016).

Barutçugil (2014) beceriler, yetkinlikler ve liderlik kavramı arasındaki bağlantıyı tartışmaktadır. Liderlerin ekip işbirliğine elverişli bir sosyal ortam yaratma becerisine sahip olmaları ve bu konuda yaratıcılık sergilemeleri gerektiğini vurgulamaktadır. Barutçugil'e (2014) göre liderlik, sürdürülebilir başarı için hizmeti, girişimciliği, yenilikçi ve yaratıcı yaklaşımları düşünmeyi içerir. Ayrıca, başarı odaklılık, karizma, yaratıcılık, esneklik, ısrarcılık, risk alma ve vizyonu liderlerin temel özellikleri olarak

tanımlamaktadır ve bu özellikler Gök (2020) tarafından özetlenen girişimci liderlerin özellikleriyle örtüşmektedir. Gök, girişimci liderleri güçlü bir hayal gücüne, yaratıcılığa ve değişim ve dönüşümü teşvik etme eğilimine sahip bireyler olarak tanımlamaktadır.

Sosyal girişimci liderlik, bir grup bireyin belirli hedefler veya görevler doğrultusunda işbirliği yaptığı durumlarda ortaya çıkan bir kavramdır. Aynı zamanda, grubun hedeflerini anlama ve bu hedeflere yönelik sorumluluğu üstlenme isteği ile karakterize edilen kişisel bir özellik olarak da görülebilmektedir. Sosyal girişim liderleri, hedefleri, performans standartları, değerleri ve eylemleri aracılığıyla çevreyi etkileyerek değişim için katalizör olarak önemli bir rol oynamaktadır. Adeagbo (2008), sosyal girişimcilerin dönüşümsel bir bakış açısını korurken işlemsel faaliyetlerde buldukları için dönüşümsel liderlik nitelikleri sergilediklerini iddia etmektedir. Adeagbo, sosyal girişim liderliğinin karmaşıklığını vurgulamakta ve bunun yalnızca dönüşümsel ya da işlemsel değerlere indirgenemeyeceğini savunmaktadır. Bu bakış açısı, Schumpeter'in sosyal girişim liderlerinin yeni pazar girişimlerine ve yenilikçi yaklaşımlara öncülük ederek değişim ajanları olarak işlev gördüğü teorisiyle uyumludur. Sosyal girişim liderlerinin değişim ajanları olarak tanımlanması, liderlik, yönetim, danışmanlık ve ekip işbirliği becerileri de dahil olmak üzere gereken çok yönlü becerilerin altını çizmektedir. Adeagbo'ya (2008) göre, bir sosyal girişim lideri, sosyal misyonlarını ilerletmek için gelir yaratmada kendi kendine yeterlilik veya sürdürülebilirlik elde ederken aynı zamanda sosyal değişimi yönlendiren farklı bir vizyon ve değerler dizisi ile karakterize edilmektedir. Bu tür liderlerin birincil misyonunun yenilikçi, girişimci kuruluşların veya girişimlerin oluşturulması ve yönetilmesi olduğu söylenebilir. Bu kuruluşlar temelde kendilerini sosyal değişim arayışına ve kendi toplumlarının gelişimine adanmışlardır.

1.1.1. Problem Cümlesi

Araştırmanın problem cümlesi; “Okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin sosyal girişimsel liderlik algıları nasıldır?” şeklinde belirlenmiştir.

1.1.2. Alt Problemler

Araştırmanın alt problemleri şunlardır.

1. Okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin sosyal girişimsel liderlik algıları ne düzeydedir?
2. Okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin sosyal girişimsel liderlik algıları; a) Cinsiyet, b) Yaş, c) Kıdem, d) Kariyer basamağı, e) Medeni durum, f) Eğitim

düzeyi, g) Çalıştığı kademe ve h) Görev değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma ile 2024-2025 eğitim öğretim yılında Denizli ili Merkezefendi ilçesinde resmi okullarda görev yapan okul yöneticileri (Müdür ve Müdür yardımcıları) ile öğretmenlerinin sosyal girişimsel liderlik algılarının ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Sosyal girişimci liderlik, sürdürülebilir sosyal değer yaratmaya odaklanmasıyla öne çıkmaktadır. Bu alandaki liderler de vizyoner, stratejik, yenilikçi, proaktif ve risk alan yaklaşımlarıyla öne çıkmaktadır (Bahçebaşı, 2020). Vizyonları, daha adil ve yaşanabilir bir dünya yaratmayı amaçlayan sosyal ve ekonomik sistemlerde dönüştürücü değişiklikler yoluyla sosyal değer üretmeye odaklanmaktadır. Bu liderlik tarzının okul yöneticileri ve öğretmenler tarafından uygulanması, okul ortamı ve bunun öğrenciler üzerindeki etkisi açısından önemli sonuçlar doğurmaktadır. İlgili literatürün kapsamlı bir incelemesi, özellikle sosyal girişimci liderliğin okul yöneticileri ve öğretmenler tarafından benimsenmesine odaklanan araştırmaların azlığını ortaya koymuştur (Gök, 2020). Sonuç olarak, bu araştırma bu boşluğu gidermek ve eğitim bağlamında ortaya çıkan bu liderlik paradigmasının anlaşılmasına katkıda bulunmak açısından çok önemlidir.

Literatür, sosyal girişimciliği yönetim bilimindeki ilkeleriyle ilişkilendiren yeni araştırmalara ihtiyaç olduğunu göstermektedir. Yönetim bilimini ilerletmek için, sosyal girişimcilik kavramını liderlik kavramıyla birlikte incelemek çok önemlidir. Sosyal girişimci liderliğin rolünü araştıran bu çalışma, alandaki bu boşluğun giderilmesi açısından önemli görülmektedir. Önceki araştırmalar Türkiye'deki eğitim kurumu yöneticilerinin girişimcilik becerilerini incelemiş olsa da (Titrek, 2019), özellikle eğitim kurumlarında sosyal girişimci liderliği araştıran çalışmaların yokluğu dikkat çekmektedir. Ayrıca, pedagojik değeri artırmak için eğitim kurumlarında girişimci bir yaklaşımın uygulanmasına ilişkin mevcut bir söylem olsa da özellikle mezunlarının işgücüne doğrudan katılımı göz önüne alındığında, yükseköğretim kurumlarının sosyal girişimci liderler yetiştirme konusundaki hazır olma durumlarını ve yeteneklerini araştıran literatür eksikliği bulunmaktadır.

Bu araştırma, Türk eğitim sistemini geliştirmek amacıyla, eğitim ortamlarında sosyal girişimci liderler yetiştirme becerisini ve yeterliliğini anlamayı ve değerlendirmeyi amaçlamıştır. Eğitim kurumlarının sosyal girişimci liderler yetiştirme kapasitesinin belirlenmesi, öğrencilerin topluma aktif katılımını teşvik etmek ve onları sosyal girişimci liderler olmak için gerekli becerilerle donatmak için çok önemlidir. Bu araştırma, Türk eğitim sisteminin toplumsal rolüne ışık tutması ve tüm öğrenciler için fırsat eşitliğini teşvik etmesi beklendiğinden önemli görülmektedir.

1.4. Varsayımlar

Araştırmanın varsayımları şunlardır:

- Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenler ölçeklere samimi cevaplar vermişlerdir.
- Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin sosyal girişimsel liderlikle ilgili bilgileri yeterlidir.
- Ölçme araçları araştırmanın amacını ortaya çıkarabilecek ve alt problemlere yanıt verebilecek niteliktedir.

1.5. Sınırlılıklar

- 2024-2025 eğitim öğretim yılında Denizli ili Merkezefendi ilçesinde okullarda çalışan yönetici ve öğretmenlerin görüşleriyle sınırlıdır.
- Veri toplama aracı olarak “Kişisel Bilgiler Formu” ve “Sosyal Girişimsel Liderlik Ölçeği” kullanılmıştır.
- Araştırma, konuyla ilgili literatür taraması ve öğretmenlerin ölçme aracına verdikleri cevaplarla sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Sosyal Girişimcilik: Sosyal sorunlara karşı risk alarak, yaratıcı, yenilikçi ve proaktif çözümler getirerek sosyal bir değer ortaya koymaktır.

Sosyal Girişim Yönetimi: Sosyal bir değer ortaya koymak amacıyla insan ve madde kaynaklarını etkili ve verimli olarak kullanabilmektir.

Sosyal Girişimsel Liderlik: Sosyal değer yaratma amacıyla fırsatları değerlendirerek başkalarını etkileme ve ortaya çıkan değeri sürdürülebilir kılmaktır.

İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde, konuya ilişkin alan yazın taramasında ve bu alanda yürütülmüş ilgili araştırmalara yer verilmiştir.

2.1. Sosyal Girişimcilik

Sosyal girişimcilik, çok yönlü toplumsal sorunlara bir yanıt olarak ortaya çıkmıştır (Gök, 2020). Sosyal girişimciliğin kavramsallaştırılması üç temel yaklaşımı kapsamaktadır:

- 1) sosyal etkiyi ticari girişimcilikle bütünleştiren hibrit bir model,
- 2) sosyal etki elde etmenin bir aracı olarak inovasyona odaklanma ve
- 3) pozitif iş, doğrudan hizmet sunumu ve toplum kuruluşlarının kolaylaştırılması gibi faaliyetleri kapsayan daha dar bir tanım. Bu farklı bakış açılarına rağmen, sosyal girişimciliğin evrensel olarak kabul gören bir tanımının yapılması zor görünmektedir.

Sosyal girişimciliğin kapsamlı bir şekilde anlaşılması, disiplinlerarası bir bakış açısı gerektirmektedir. Psikoloji, sosyoloji, sosyal psikoloji, işletme, ekonomi, eğitim bilimleri ve dini çalışmalar gibi disiplinler sosyal girişimcilik çalışmalarına önemli katkılarda bulunmaktadır (Bennis, 2016). Kavramın kesin tanımı, ekonomistler ve sosyologlar arasında temel anlamına ilişkin farklı yorumlar nedeniyle zor olmaya devam etmektedir. Girişimcilik alanında kesin bir çerçevenin bulunmaması, sosyal girişimciliğin tanımına ilişkin süregelen tartışmalara katkıda bulunmaktadır. Özellikle, disiplinler arası bakış açıları bu konuda farklılaşmaktadır. Ekonomistler sosyal girişimciliğin örgütsel yönlerini vurgulama eğilimindeyken, sosyologlar bireysel boyuta odaklanmaktadır (Duncan, 2007). Bu ayrım, ekonomistlerin talep tarafına, sosyologların ise arz tarafına yaptıkları farklı vurgularla da örneklendirilmektedir (Helm, 2007).

Sanayi Devrimi sırasında önem kazanan girişimcilik kavramı, 1980 öncesinde öncelikle bir iş kurma ve ticari faaliyetlerde bulunma olarak anlaşılmaktaydı. Ancak daha sonra küresel ekonomik sistemde yaşanan gelişmeler ve bilgi toplumunun yükselişi girişimciliğin kapsamını önemli ölçüde genişletmiştir. Ashoka Vakfı'nın kurucusu Drayton, kuruluşu ekonomik ve gönüllü girişimcilik arasında bir yakınlaşmayı teşvik etmek amacıyla kurmuştur. Bornstein ve Davis'e (2010) göre bu yakınsama, girişimcilik faaliyetlerinin toplumsal ihtiyaçlarla daha hassas bir şekilde uyumlaştırılmasını sağlamayı amaçlamaktadır. Sosyal girişimciliğin kavramsallaştırılmasına, girişimcilik ve sosyal misyon terimlerinin çeşitli kombinasyonları yoluyla yaklaşmıştır (Tishler, 2018). Bu

alan genellikle sosyal faaliyetler ile kâr amacı güden kuruluşların kesişimi olarak görülmüş ve girişimciliğin sosyal yönlerini tanımlama çabalarına yol açmıştır (Helm, 2007). Bu çerçevede, kavramın yaratıcı fikirleri, fırsat tanımlamayı ve risk almayı kapsayan girişimci temelini vurgulamaktadır (Aldawood, 2020; Kargın vd., 2018). Ayrıca, sosyal boyut, belirli grupları etkileyen sosyal sorunların ele alınmasını vurgulamaktadır. Bu nedenle, sosyal girişimcilik, toplumsal zorlukları ele almak amacıyla üstlenilen girişimcilik faaliyetleri olarak tanımlanabilmektedir.

Sosyal girişimcilik, sosyal bir misyonla hareket eden ve sosyal değer yaratmak için girişimci davranışlar sergileyen bireyler tarafından karakterize edilmektedir (Abu-Saifan, 2012). Bu bireyler tipik olarak mali açıdan bağımsız, kendi kendine yeten ve sürdürülebilir kaynaklara sahip kişilerdir. Besler (2010) sosyal girişimciliğin temel bileşenlerini şu şekilde tanımlamaktadır: sosyal ihtiyaçları ele almak için harekete geçmek, sosyal değer üretmek, yenilikçiliği benimsemek ve kaynakları etkili ve yaratıcı bir şekilde kullanmak. Ayrıca Besler (2010) sosyal değer yaratmanın, sosyal etki için fırsatları tanımanın, inovasyonu teşvik etmenin, kaynakları geliştirmenin ve sürdürülebilirliği sağlamanın önemini vurgulamaktadır. Brooks (2008), sosyal girişimciliğin önceden belirlenmiş tanımlarından yola çıkarak aşağıdaki kilit noktaları vurgulamıştır:

- a. Sosyal girişimcilikle uğraşan bireyler, çabalarını genellikle devlet kurumları tarafından genellikle göz ardı edilen toplumsal sorunları veya karşılanmamış ihtiyaçları ele almaya yönlendirmektedir.
- b. Sosyal zorlukların ele alınmasına yönelik yenilikçi çözümlerin geliştirilmesi yalnızca kamu kurumlarının sorumluluğunda olmayıp özel sektör kuruluşlarını da kapsamaktadır.
- c. Etkili sosyal girişimcilik kamu, özel sektör ve kar amacı gütmeyen kuruluşlar arasında işbirliğini gerektirmektedir.
- d. Sosyal girişimciler, toplumsal fayda yaratacak fırsatları aktif bir şekilde arayarak yeni kaynakların belirlenmesine ve kullanılmasına öncelik vermektedir. Bu kaynaklar daha sonra sosyal zorlukların ele alınmasına yönelik yenilikçi çözümler geliştirmek için stratejik olarak kullanılmaktadır.
- e. Sosyal girişimcilik arz talep dengesini gözeterek yapılan sosyal çalışmalardır.

Sosyal girişimcilik, gelişmiş ülkelerin hizmet odaklı ekonomilerinde önemli bir inovasyon paradigması oluşturmaktadır (Gök, 2020). Bu modelin öne çıkması hem ekonomik hem de sosyal boyutları kapsayan kapsamlı bir tanıma gerekli kılmaktadır. Ekonomik açıdan sosyal girişimcilik, sürekli mal ve hizmet üretimi, yüksek düzeyde

özerklik, önemli ölçüde ekonomik risk alma ve minimum çalışan bağımlılığı ile ekonomik çıktıyı maksimize etme gibi özellikler sergilemektedir. Buna karşılık, sosyal boyut, açıkça ifade edilmiş bir sosyal amaç, vatandaş liderliğindeki girişim, karar alma süreçlerine gönüllü katılım (sermaye sahipleri yerine), katılımcı yönetim ve kısıtlı kar dağıtımı ile tanımlanmaktadır.

Sosyal girişimciliğin yerleşik tanımları ve sınıflandırmalarıyla tutarlı olarak, uygulama, değişimi başlatmaya ve sosyal değer üretmeye odaklanmasıyla karakterize edilmektedir. Bu, sosyal sorunlara yenilikçi ve yaratıcı çözümler arayışıyla elde edilmektedir. Bu bağlamda sosyal değer, toplumsal maliyetlerin azaltılması ya da toplumsal faydaların artırılması yoluyla gerçekleştirilmektedir (Martin ve Osberg, 2007). Sosyal değer yaratma, mal ve hizmetlerin sağlanmasının yanı sıra eksik kurumların kurulmasını veya reformunu da kapsamaktadır. Dolayısıyla sosyal girişimcilik, sosyal bir misyonu yerine getirmeye adanmış kuruluşların oluşumu olarak kavramlaştırılabilmektedir (Ojeda, 2021). Sosyal girişimciler, sosyal ihtiyaçlar ile mevcut kaynaklar arasında bağlantı kuran araçlar olarak işlev görmektedir. Denizalp (2009) tarafından tanımlandığı şekliyle sosyal girişimcilik, yaratıcılık, duyarlılık, cesaret, sebat ve gerçekçiliğin bir kombinasyonunu sergileyen bireyler tarafından ortaya konmaktadır. Bu özellikler, sosyal girişimcilerin toplumsal sorunları tespit etmelerini ve daha önce düşünülmemiş yenilikçi çözümlerle bu sorunları ele almalarını sağlamaktadır. Ayrıca, sosyal girişimciler acil sorunların üstesinden gelme konusunda samimi bir kararlılık göstererek toplumun güvenini kazanmaktadır. Benzer şekilde, Özdevecioğlu ve Cingöz (2015) de sosyal girişimcilerin toplumlarının ihtiyaçlarına duyarlı olmalarının önemini vurgulamaktadır. Sosyal girişimcileri, toplumun sesini dikkatle dinleyen, karşılanmamış ihtiyaçları tespit eden ve bu ihtiyaçları dönüştürücü bir şekilde ele almak için kaynakları etkin bir şekilde tahsis eden bireyler olarak tanımlamaktadırlar. Bu yaklaşım, içgörülerini toplumsal ilerlemeye katkıda bulunan somut eylemlere dönüştürmektedir.

2.2. Sosyal Girişimsel Liderlik

Girişimcilik, sosyal girişimcilik ve sosyal girişimci liderlik birbiriyle bağlantılı kavramlardır. Girişimci nitelikler sergileyen liderler, fırsatları belirlemeye ve takip etmeye odaklanan faaliyetlerde bulunmaktadır. Etkileri sayesinde, takipçilerini girişimci davranışlar sergilemeye teşvik etmekte ve onlara ilham vermektedirler (Thornberry, 2006). Sosyal girişimciler, yalnızca sosyal değişimi etkilemek için başkalarına ilham vererek değil, aynı zamanda rol model olarak hizmet ederek ve girişimcilik faaliyetlerini

teşvik ederek lider olarak işlev görmektedir. Onlar, kazançlarını toplumun iyiliği için kullanan bireylerdir. Literatürde sosyal girişimci liderlerin vizyoner, yenilikçi, proaktif, stratejik ve risk almaya istekli oldukları vurgulanmaktadır (Bahçebaşı, 2020). Sosyal girişimciler, Boulding'in (1956) liderlik tanımında belirttiği inançlar, değerler, etik, karakter, bilgi ve beceriler gibi nitelikleri kullanmaktadır. London & Morfopoulos (2009) tarafından tanımlandığı üzere, güvenilir, esnek, uyum sağlayabilen ve duygusal zeka ile olumlu psikolojik özelliklere sahip olarak görülmektedirler. Ayrıca, başarılı sosyal girişimciler güçlü hikaye anlatma yetenekleri, liderlik becerileri, yönetim kabiliyetleri, vizyon, fırsatçılık, muhakeme ve işbirlikçi bir ruh sergilemektedir.

Sosyal girişim liderliği, diğer liderlik biçimleri gibi, grup dinamiklerinden doğmakta ve ortak bir amaç veya görev doğrultusunda çalışan bireyler arasındaki etkileşimi içermektedir. Aynı zamanda bir kişilik özelliği olarak da görülebilmektedir. Inyang'a (2008) göre, sosyal girişimci liderler grubun hedeflerini anlama ve ilgili sorumlulukları üstlenme konusunda yeteneklidir. Sosyal girişimcilik alanındaki liderler, hedefleri ve performans ölçütlerinin yanı sıra ürettikleri değerler ve sonuçlar aracılığıyla çevrelerini etkileyebilmektedir. Bennis (2016) bu özellikleri dönüştürücü değişimi kolaylaştırma, cesaret gösterme, başkalarının amaçlarını anlama, bireylere daha büyük amaçlar peşinde koşmaları için ilham verme ve farkındalık yaratma becerisine sahip olmak olarak özetlemektedir.

2.3. Sosyal Girişimsel Liderlik Süreci

Sosyal girişimci liderlik inisiyatif, sosyallik ve liderlik gibi temel ilkelere dayanır. Bu çerçevenin girişimcilik bileşeni sosyal ve toplumsal faydaların sağlanmasını kapsarken, sosyallik yönü toplumun tüm üyelerini izleyici olarak hedeflemeyi gerektirmektedir (Gök, 2020). Liderlik ise etki yaratmayı ve başkalarını harekete geçirmeyi içermektedir. Bu boyutlar, birbirini dışlamayan aşamalardan geçerek döngüsel bir şekilde işlemektedir. Sosyal girişimci liderliğin etkinliği beş boyutta değerlendirilebilmektedir: sosyal değere dayalı hedefler belirleme, başkalarını etkileme, sosyal girişim başlatma, belirlenen hedeflere ulaşma ve değerlendirme yapma.

2.3.1. Hedef Belirleme

Sosyal girişimci liderin kuruluşun gelecekteki yönüne ilişkin vizyonu, takipçileri belirlenen hedeflere ulaşma yönünde motive etmeye hizmet ettiği için hedef belirlemede çok önemlidir. Liderin tarzı ve hedef belirleme yaklaşımı da dikkate alınması gereken

önemli faktörlerdir. Hedef belirleme sürecine aktif katılım, sosyal girişimcilik çabalarında planlamanın başarısına önemli ölçüde katkıda bulunmaktadır.

2.3.2. Başkalarını Etkileme

Sosyal girişimcilik bağlamında, liderliğin etki yaratma kapasitesi olarak yaygın tanımı göz önüne alındığında, etkinin önemi çok büyüktür. Bir liderin etkileme tarzı, hem takipçilerin sosyal girişimcilik çabalarına katılımında hem de bu faaliyetlerin uzun vadeli sürdürülebilirliğinde çok önemli bir rol oynamaktadır. Takipçilerin ilgisini çekmek ve onları kazanmak için etkinin stratejik kullanımı yoluyla bir sosyal girişimcilik girişiminin başlatılması, gelişmiş etkinlik ve verimlilik ile kanıtlanabilir bir şekilde ilişkilidir.

2.3.3. Sosyal Girişimi Başlatma

Sosyal girişimci liderlik, bireylerin sosyal girişimcilik faaliyetlerini başlattıkları karar verme sürecini kapsamaktadır. Bu süreç, bu tür faaliyetlerin zamanlamasına ve uygulanması için uygun ortamların seçimine ilişkin stratejik değerlendirmeleri içermektedir. Ayrıca, sosyal girişimci liderler, durumsal taleplere bağlı olarak, faaliyetlerin kendisinde önemli roller üstlenmeyi seçebilmektedir.

2.3.4. Hedefi Gerçekleştirme

Takipçilerini etkileyen liderler tarafından başlatılan sosyal girişimcilik çabaları, önceden belirlenmiş hedeflerin gerçekleştirilmesinde onların aktif katılımını gerektirmektedir. Bu hedeflere başarılı bir şekilde ulaşılması, liderin etkili bir şekilde iletişim kurma ve kurum içinde paylaşılan bir vizyona ilham verme becerisine bağlıdır.

2.3.5. Değerlendirme

Sosyal girişimci liderlik sürecinin son aşaması değerlendirmeyi içermektedir. Bu değerlendirme, belirlenen hedefler ile gerçekleşen sonuçlar arasındaki uyuma dayanmaktadır. Amaçlanan ve gerçekleşen hedefler arasında daha fazla uyum olması, daha yüksek bir başarı düzeyine işaret etmektedir.

2.4. İlgili Araştırmalar

2.4.1. Yurtiçi Araştırmalar

Bahçebaşı'nın (2020) "Sosyal Girişimcilerin Etik ve Hizmetkâr Liderlik Davranışlarının Cinsiyet Bağlamında Karşılaştırmalı Analizi" başlıklı yüksek lisans tezi,

Türkiye'deki sosyal girişimcilerin liderlik uygulamalarını incelemek için nicel bir yaklaşım kullanmıştır. Çalışma, etik ve hizmetkâr liderlik davranışlarının cinsiyete göre değişip değişmediğini belirlemeyi amaçlamıştır. Bulgular, Ashoka Türkiye'nin sosyal etki alanlarına göre seçilen 34 aktif üyesinden ve 169 gönüllü katılımcıdan toplanmıştır. Bulgular, kadın ve erkek sosyal girişimciler arasında etik veya hizmetkâr liderlik davranışları açısından anlamlı bir fark olmadığını ortaya koymuştur.

Türker'in (2020), “Sosyal girişimciliğin kavramsal boyutları ve sosyal sorumluluk bağlamında sosyal değer yaratma: Bir uygulama” başlıklı doktora tezi, sosyal girişimciliğin sosyal sorumluluk alanında sosyal değer yaratma yaklaşımlarını araştırmayı amaçlamıştır. Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmış ve yarı yapılandırılmış soru formları ile mülakat tekniği uygulanmıştır. On uzman, ölçüt örnekleme ve ampirik ölçüt anlayışı yoluyla seçilmiştir. Bulgular, sosyal girişimciliğin tanımında belirsizlik olduğunu, faaliyetlerinin sınırlı düzeyde tanındığını ve kaynakların çeşitlendirilmesi için farkındalığın ve tanınırlığın artırılması gerektiğini ortaya koymuştur.

Polat (2020) “Yerel Kalkınmaya Yönelik Sivil Toplum Kuruluşlarında Sosyal Girişimciliğin Etkinlik Kuramı Çerçevesinde Analizi: Türkiye Örneği” başlıklı doktora çalışmasında, faaliyet teorisi, sivil toplum kuruluşları ve sosyal girişimciliğin entegrasyonundan kaynaklanan bağlantıları ve sonuçları araştırmayı amaçlamıştır. Türkiye'deki 25 dernek üzerinde yürütülen karma yöntemli çalışmadan elde edilen sonuçlar, ülkenin ekosisteminin sosyal girişimciliğe elverişli olduğunu göstermektedir. Ancak, bu tür girişimlerin kamu kurum ve kuruluşlarında hakim statükocu davranışlar nedeniyle kısıtlandığı belirtilmiştir. Çalışmada ayrıca, Türk toplumundaki kültürel ortamın sosyal girişimciliğin uygulanması için elverişli bir ortam sağladığı gözlemlenmiştir.

Gül (2019) “Kişilik ve girişimci kişilik özelliklerinin sosyal girişimcilik yönelimine etkisi üzerine TR63 bölgesinde bir araştırma” başlıklı bir çalışma yürütmüştür. Çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerinin kişilik ve girişimcilik özelliklerinin sosyal girişimcilik eğilimleri üzerindeki etkisini incelemenin yanı sıra kişilik özellikleri, girişimcilik özellikleri, sosyal girişimcilik yönelimi ve sosyo-demografik faktörler arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmaktır. Nicel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı çalışmaya TR63 bölgesindeki Osmaniye, Hatay ve Kahramanmaraş illerindeki üniversitelerin İktisadi ve İdari Bilimler Fakültelerinin İktisat ve İşletme bölümlerinin 2., 3. ve 4. sınıflarında öğrenim gören 1067 öğrenci katılmıştır. Bulgular hem genel kişilik özelliklerinin hem de girişimci kişilik özelliklerinin sosyal girişimcilik

yönelimini önemli ölçüde etkilediğini göstermiştir. Ayrıca, çalışmada üniversite öğrencilerinin sosyo-demografik özelliklerine göre kişilik özellikleri, girişimci kişilik özellikleri ve sosyal girişimcilik yönelimi ortalama düzeylerinde önemli farklılıklar tespit edilmiştir.

2.4.2. Yurtdışı Araştırmalar

Prabhu (1999), makalesinde sosyal girişimci liderlerin temel misyonu hizmet verdikleri grubun sosyal değişimi ve gelişimi olan yenilikçi girişimcilik örgütleri veya girişimleri oluşturan ve yöneten kişiler olduğunu belirtmiştir. Sosyal girişimin faaliyetleri ve hizmet verdiği grubun faaliyetleri esas olarak ekonomik ya da ekonomik olmayan nitelikte olabilir; ancak misyon, sosyal değişim ve gelişim sağlamaktır. Bu makale, sosyal girişimcilik liderliği alanındaki araştırma olanaklarını ve bu alanın ana akım girişimcilik araştırmalarıyla ilişkisini incelemekte ve faydalı bilgi alışverişi fırsatları önermektedir.

Pisapia'ya (2009) göre, okul liderleri girişimci liderler olarak tasarlanabilmektedirler. Bu kişiler, ortaya çıkan fırsatları başkaları fark etmeden önce tespit etme ve yenilikçi ve yaratıcı çözümlerle hızlı bir şekilde yanıt verme kapasitesine sahiptir. Girişimci liderler, öngörülemez ortamlara uyum sağlayabilmeleri ile öne çıkmaktadır. Ayrıca, çok yönlü bir bakış açısı sergilemekte ve arzu edilen sonuçlara ulaşmak için operasyonel bağlarıyla derinlemesine ilgilenmektedirler. Eğitim ortamlarında girişimci liderlik, geleneksel okul ortamının ötesine geçen ve okul hedeflerine ulaşmanın etkinliğini ve verimliliğini artırmak için işbirliğini teşvik eden eylem ve davranışları içermektedir.

Brauckmann-Sajkiewicz ve Pashardis'e (2020) göre girişimci okul lideri, tüm paydaşların bakış açılarını göz önünde bulundurarak çeşitli faaliyetlerin verimli bir şekilde yürütülmesini kolaylaştırmak için kaynak tahsisinde kilit bir rol üstlenmektedir. Ayrıca, eğitim sistemlerinde kalite güvencesi ve iyileştirme için yenilikçi yaklaşımların oluşturulması ve eğitim kurumları için sorun çözme stratejileri geliştirmeye yönelik işbirlikçi çabaların teşvik edilmesi son derece önemlidir. Çağdaş eğitim kurumları, pedagojik girişimcilik niteliklerinin yanı sıra ekonomik ve ticari zekânın bir karışımıyla karakterize edilen güçlü bir liderliğe ihtiyaç duymaktadır. Eğitim kurumları özerkliği ve hesap verebilirliği benimsedikçe, okul yöneticilerinin girişimcilik çabalarının daha fazla destek görmesi muhtemeldir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM

Bu bölümde “araştırma modeli, evren, örneklem, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin analizi” yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma nicel tarama modelinde yapılmıştır. Tarama modelleri, “geçmişte veya hali hazırda mevcut olan bir durumu (olay, kişi, nesne) kendi şartları içinde olduğu gibi tanımlamayı amaçlayan araştırma modelleridir” (Karasar, 2018).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni 2024-2025 Eğitim yılında Denizli ili Merkezefendi ilçesinde resmi okullarda çalışan okul yöneticileri ve öğretmenlerden oluşturmaktadır. Evrende yaklaşık 300 okul yöneticisi ve 4000 dolayında öğretmen bulunmaktadır. Araştırmada örneklem olarak bu okul yöneticileri ve öğretmenlerden 400 kişiye tesadüfi örnekleme ile ulaşılmıştır. Bilimsel nitelikleri taşıyan 318 ölçek değerlendirmeye alınmıştır.

Tablo 3.1. Okul Yöneticileri ve Öğretmenlerin Kişisel Özelliklerine Göre Dağılımları

Değişken	Kategori	n	%
Cinsiyet	Kadın	207	65,1
	Erkek	111	34,9
Yaş	26-35 yaş	58	18,2
	36-40 yaş	61	19,2
	41-45 yaş	113	35,5
	46 yaş ve üstü	86	27,0
	Kıdem	10 yıl ve altı	54
Kariyer	11-15 yıl	71	22,3
	16-20 yıl	62	19,5
	21-25 yıl	80	25,2
	26 yıl ve üstü	51	16,0
	Öğretmen	88	27,7
Medeni durum	Uzman öğretmen	182	57,2
	Başöğretmen	48	15,1
	Evli	269	84,6
Eğitim düzeyi	Bekar	49	15,4
	Lisans	186	58,5
Çalışılan kademe	Lisansüstü	132	41,5
	İlkokul	37	11,6
	Ortaokul	85	26,7
Yapılan görev	Lise	196	61,6
	Öğretmen	256	80,5
	Okul yöneticisi	62	19,5

Tablo 3.1’de görüldüğü gibi öğretmen ve okul yöneticilerinin % 65,1’i kadınlardan oluşurken % 34,9’u erkeklerden oluşmaktadır. Katılımcıların % 35,5’i 41-45 yaşlarda % 27,0’si 46 yaş ve üstündedir. Katılımcıların % 25,2’si 21-25 yıl ve % 22,3’ü 11-15 yıl kıdeme sahiptir. Katılımcıların % 57,5’si uzman öğretmen iken % 27,7’si öğretmen kariyer basamağındadır. Katılımcıların % 84,6’sı evli iken % 15,4’ü bekarlardan oluşmaktadır. Katılımcıların % 58,5’i lisans mezunu iken % 41,5’i lisansüstü mezunudur. Katılımcıların % 61,6’si lise kademesinde çalışırken % 26,7’si ortaokul kademesinde çalışmaktadır. Katılımcıların % 80,5’i öğretmen % 19,5’i okul yönetisi olarak görev yapmaktadır.

3.3. Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı; iki kısımdan oluşmuştur. Ölçeğin ilk kısmında öğretmenlerin genel bilgilerini içeren “cinsiyet, yaş, kıdem, kariyer basamağı, medeni durum, eğitim düzeyi, çalıştığı kademe ve görev” değişkenleri ile ilgili sekiz soru bulunmaktadır.

İkinci bölümde okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal girişimsel liderlik algılarını ölçmek için “Sosyal Girişimsel Liderlik Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek Öz ve Baloğlu (2023) çalışmalarında geliştirilmiştir. 24 madde ve 4 boyuttan oluşan ölçeğin boyutlara göre maddeleri şu şekildedir:

Sosyal sorumluluk (6 madde: 1-6 maddeler)

Yenilikçilik (7 madde:7-12. Maddeler)

Etkileme (5 madde:13-17. Maddeler)

Sürdürülebilirlik (6 madde:18-24. Maddeler)

Ölçek 5’li likert tipindedir. “Hiç (1)”, “Az (2)”, “Orta (3)”, “Çok (4)” ve “Tam (5)” seçeneklerinden oluşan eşit aralıklı bir skala şeklinde hazırlanmıştır.

Tablo 3.2. *Verilerin Cronbach’s Alpha Testi Sonuçları*

Boyutlar	<i>Cronbach’s Alpha Katsayısı</i>
Sosyal sorumluluk	,950
Yenilikçilik	,899
Etkileme	,911
Sürdürülebilirlik	,952
Genel sosyal girişimcilik	,962

Tablo 3.2’de görüldüğü gibi verilerin Alpha katsayıları ,899 ile ,962 arasındadır. Bu değerler verilerin çok yüksek güvenilirlik değerlerine sahip olduğunu göstermektedir.

Verilerin çok yüksek güvenilirlik düzeyinde olması araştırma sonuçlarının güvenilirliğinin yüksek olmasında etkilidir.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırmada kullanılan Sosyal Girişimsel Liderlik Ölçeğini geliştiren Öz ve Baloğlu'ndan (2023) ölçek kullanım izni alınmıştır. Etik kurul ve MEB araştırma izinleri de alınarak verilerin toplanılacağı okullara gidilerek araştırma hakkında bilgi verilmiş ve istekli olanların ölçekleri doldurarak araştırmaya destek olmaları rica edilmiştir. Araştırmaya gönüllü destek sağlamak isteyen yönetici ve öğretmenlere ölçekler dağıtılmıştır. Doldurulan ölçekler geri toplanmıştır. Ölçekleri doldurma süresi yaklaşık olarak 15-20 dakika sürmüştür.

3.5. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde IBM SPSS istatistik programı kullanılmıştır. Veriler IBM SPSS'e kodlanarak girilmiştir. Verilerin güvenilirlik analizi Cronbach's Alpha testiyle yapılmış ve Tablo 3.2'de görüldüğü gibi çok yüksek güvenilirlik düzeyinde olduğu görülmüştür.

Verilerin normal dağılım analizinde basıklık ve çarpıklık testleri kullanılmıştır. Analiz sonunda ulaşılan bulgular Tablo 3.3'te verilmiştir.

Tablo 3.3. *Verilerin Normal Dağılım Analizi Sonuçları*

	Basıklık (Kurtosis) Değeri	Çarpıklık (Skewness) Değeri
Sosyal sorumluluk	-,662	-,498
Yenilikçilik	-,382	,185
Etkileme	-,724	,205
Sürdürülebilirlik	-,774	-,023
Genel sosyal girişimcilik	-,794	,152

Tablo 3.3'te görüldüğü gibi araştırma verilerin normal dağılım basıklık ve çarpıklık analizi değerlerinin $-+1,00$ aralığında olduğu görülmüştür. Kalaycı (2016) çalışmasında basıklık ve çarpıklık değerleri $-+1,00$ aralığındaki verilerin normal dağılım için yeterli olduğunu belirtmektedir. Buna göre veriler normal dağılım göstermektedir.

Normal dağılım gösteren verilerin analizlerinde parametrik testlerin kullanılması gerekmektedir. Bundan dolayı verilerin analizlerinde parametrik analizler kullanılmıştır. Anlamlılık sınamalarında ,05 anlamlılık değeri olarak kabul edilmiştir. Analizlerde

“frekans, yüzde, ortalama, standart sapma, t testi ve varyans analizleri” kullanılmıştır. Araştırmada ortalamalar yorumlanırken eşik değerler ve aralıklar aşağıdaki gibi yapılmıştır.

Tablo 3.4. *Yorumlamada Aralıklar*

Aralık	Düzey
1.00 - 1.80	Çok düşük
1.81 - 2.60	Düşük
2.61 - 3.40	Orta
3.41 - 4.20	Yüksek
4.21 – 5.00	Çok yüksek

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde verilerin analiziyle ulaşılan bulgular ve yorumlar yer almaktadır.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi “Okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin sosyal girişimsel liderlik algıları ne düzeydedir?” şeklindedir. Okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal girişimsel liderlik algılarına ilişkin bulgular Tablo 4.1’de verilmiştir.

Tablo 4.1. Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerin Sosyal Girişimsel Liderlik Algı Düzeyleri

		<i>n</i>	\bar{X}	<i>s</i>	Düzeyi
Okul yöneticileri	Sosyal sorumluluk	62	4,41	,53	Çok Yüksek
	Yenilikçilik	62	3,89	,57	Yüksek
	Etkileme	62	4,23	,52	Çok Yüksek
	Sürdürülebilirlik	62	4,73	,72	Çok Yüksek
	Genel sosyal girişimcilik	62	4,14	,51	Yüksek
Öğretmenler	Sosyal sorumluluk	256	4,33	,58	Çok Yüksek
	Yenilikçilik	256	3,80	,62	Yüksek
	Etkileme	256	4,18	,52,	Yüksek
	Sürdürülebilirlik	256	4,64	,70	Çok Yüksek
	Genel sosyal girişimcilik	256	4,05	,51	Yüksek
Okul yöneticileri ve Öğretmenler	Sosyal sorumluluk	318	4,35	,57	Çok Yüksek
	Yenilikçilik	318	3,82	,61	Yüksek
	Etkileme	318	4,19	,52	Yüksek
	Sürdürülebilirlik	318	4,65	,70	Çok Yüksek
	Genel sosyal girişimcilik	318	4,08	,51	Yüksek

Tablo 4.1’de okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal girişimsel liderlik algı düzeyleri verilmiştir. Okul yöneticilerinin sosyal girişimsel liderlik algılarının sosyal sorumluluk boyutunda ($\bar{X}=4,41$) ortalamayla çok yüksek, yenilikçilik boyutunda ($\bar{X}=3,89$) ortalamayla yüksek, etkileme boyutunda ($\bar{X}=4,23$) ortalamayla çok yüksek, sürdürülebilirlik boyutunda ($\bar{X}=4,73$) ortalamayla çok yüksek ve genel sosyal girişimcilik düzeyleri ($\bar{X}=4,14$) ortalamayla yüksek düzeydedir.

Öğretmenlerin sosyal girişimsel liderlik algıları sosyal sorumluluk boyutunda ($\bar{X}=4,33$) ortalamayla çok yüksek, yenilikçilik boyutunda ($\bar{X}=3,80$) ortalamayla yüksek, etkileme boyutunda ($\bar{X}=4,18$) ortalamayla yüksek, sürdürülebilirlik boyutunda ($\bar{X}=4,64$)

ortalamayla çok yüksek ve genel sosyal girişimcilik düzeyleri ($\bar{X}=4,05$) ortalamayla yüksek düzeydedir.

Okul yöneticilerinin sosyal girişimsel liderlik algılarının bütün boyutlarda öğretmenlerden daha yüksek ortalamalarda olduğu ve öğretmenlere göre sosyal girişimsel liderlik düzeylerinin daha yüksek olduğu söylenebilir.

Okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal girişimsel liderlik algı düzeyleriyle ilgili olarak en yüksek düzey sürdürülebilirlik boyutunda ve ($\bar{X}=4,65$) ortalamayla çok yüksek düzeydedir. Bunu sırasıyla sosyal sorumluluk boyutu ($\bar{X}=4,35$) ortalama ile çok yüksek düzeyde ve etkileme boyutu ($\bar{X}=4,19$) ortalamayla yüksek düzeyde izlemektedir. En düşük ortalama yenilikçilik boyutunda ($\bar{X}=3,82$) ortalamayla yüksek düzeydedir. Genel sosyal girişimcilik düzeyinin ($\bar{X}=4,08$) ortalamayla yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. Ortalamalara göre okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal girişimsel liderlik algı düzeylerinin yüksek ve çok yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. Bu durum okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal girişimsel liderlik algılarının yüksek ve çok yüksek olduğunu ortaya koymaktadır.

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi “Okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin sosyal girişimsel liderlik algıları; a) Cinsiyet, b) Yaş, c) Kıdem, d) Kariyer basamağı, e) Medeni durum, f) Eğitim düzeyi, g) Çalıştığı kademe ve h) Görev değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” şeklindedir. Okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal girişimsel liderlik algılarının cinsiyetlerine göre analizi sonucunda elde edilen bulgular Tablo 4.2’de verilmiştir.

Tablo 4.2. *Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerin Sosyal Girişimsel Liderlik Algılarının Cinsiyetlerine Göre Karşılaştırılması (t testi)*

	Cinsiyet	n	\bar{X}	s	t	p
Sosyal sorumluluk	Kadın	207	4,32	,58	-1,02	,30
	Erkek	111	4,39	,55		
Yenilikçilik	Kadın	207	3,81	,59	-,25	,79
	Erkek	111	3,83	,64		
Etkileme	Kadın	207	4,17	,56	-,86	,38
	Erkek	111	4,22	,45		
Sürdürülebilirlik	Kadın	207	4,64	,72	-,64	,51
	Erkek	111	4,69	,68		
Genel sosyal girişimcilik	Kadın	207	4,06	,53	-,77	,43
	Erkek	111	4,11	,47		

*p<0,05

Tablo 4.2’de görüldüğü gibi okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal girişimsel liderlik algıları cinsiyetlerine göre sosyal sorumluluk boyutunda ($t=-1,02$; $p>,05$), yenilikçilik boyutunda ($t=-,25$; $p>,05$), etkileme boyutunda ($t=-,86$; $p>,05$), sürdürülebilirlik boyutunda ($t=-,64$; $p>, 05$) ve genel sosyal girişimcilik algılarında ($t=-,77$; $p>, 05$) anlamlı farklılık göstermemektedir. Bulgulara göre kadın ve erkek okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal girişimsel liderlik algılarının farklı olmadığı ve benzer özellikler gösterdiği söylenebilir.

Okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal girişimsel liderlik algılarının yaşlarına göre analizi sonucunda elde edilen bulgular Tablo 4.3’te verilmiştir.

Tablo 4.3. Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerin Sosyal Girişimsel Liderlik Algılarının Yaşa Göre Karşılaştırılması (Anova testi)

	Yaş	n	\bar{X}	s	F	p	Fark
Sosyal sorumluluk	26-35 yaş	58	4,30	,66	4,14	,00*	2-3; 2-4
	36-40 yaş	61	4,14	,59			
	41-45 yaş	113	4,42	,52			
	46 yaş ve üstü	86	4,43	,52			
Yenilikçilik	26-35 yaş	58	3,95	,59	1,43	,23	-
	36-40 yaş	61	3,84	,48			
	41-45 yaş	113	3,75	,67			
	46 yaş ve üstü	86	3,80	,60			
Etkileme	26-35 yaş	58	4,16	,56	,77	,50	-
	36-40 yaş	61	4,11	,48			
	41-45 yaş	113	4,23	,55			
	46 yaş ve üstü	86	4,20	,49			
Sürdürülebilirlik	26-35 yaş	58	4,69	,61	,87	,45	-
	36-40 yaş	61	4,57	,70			
	41-45 yaş	113	4,62	,79			
	46 yaş ve üstü	86	4,74	,65			
Genel sosyal girişimcilik	26-35 yaş	58	4,10	,52	,79	,49	-
	36-40 yaş	61	3,99	,46			
	41-45 yaş	113	4,08	,54			
	46 yaş ve üstü	86	4,12	,48			

* $p<,05$ 1. 26-35 yaş 2. 36-40 yaş 3. 41-45 yaş 4. 46 yaş ve üstü

Tablo 4.3’te görüldüğü gibi okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal girişimsel liderlik algılarının yaşa göre yenilikçilik boyutunda ($F=1,43$; $p>, 05$), etkileme boyutunda ($F=,77$; $p>, 05$), sürdürülebilirlik boyutunda ($F=,87$; $p>, 05$) ve genel sosyal girişimcilik algılarının ($F=,79$; $p>, 05$) farklılık göstermediği görülmüştür. Ancak okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal girişimsel liderlik algıları yaşa göre sosyal sorumluluk boyutunda anlamlı farklılık göstermiştir ($F=4,14$; $p<, 05$). Farklılıkla ilgili olarak yapılan Post Hoc TUKEY analizi sonucunda 36-40 yaşlarındaki katılımcılarla 41-45 yaşlardakiler arasında

ve 36-40 yaşlarındaki katılımcılarla 46 yaş ve üstü yaşlardakiler arasında fark olup fark 36-40 yaşlardakiler aleyhine daha düşüktür.

Okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal girişimsel liderlik algılarının kıdemlerine göre analizi sonucunda elde edilen bulgular Tablo 4.4'te verilmiştir.

Tablo 4.4. *Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerin Sosyal Girişimsel Liderlik Algularının Kıdeme Göre Karşılaştırılması (Anova testi)*

	Kıdem	n	\bar{X}	s	F	p	Fark
Sosyal sorumluluk	10 yıl ve altı	54	4,16	,70	3,35	,01*	1-5
	11-15 yıl	71	4,38	,49			
	16-20 yıl	62	4,33	,63			
	21-25 yıl	80	4,32	,48			
	26 yıl ve üstü	51	4,56	,50			
Yenilikçilik	10 yıl ve altı	54	3,82	,44	,28	,88	-
	11-15 yıl	71	3,88	,60			
	16-20 yıl	62	3,78	,77			
	21-25 yıl	80	3,80	,47			
	26 yıl ve üstü	51	3,83	,73			
Etkileme	10 yıl ve altı	54	4,13	,58	1,00	,40	-
	11-15 yıl	71	4,11	,45			
	16-20 yıl	62	4,23	,55			
	21-25 yıl	80	4,21	,47			
	26 yıl ve üstü	51	4,27	,58			
Sürdürülebilirlik	10 yıl ve altı	54	4,71	,59	2,01	,09	-
	11-15 yıl	71	4,59	,68			
	16-20 yıl	62	4,55	,86			
	21-25 yıl	80	4,60	,68			
	26 yıl ve üstü	51	4,88	,66			
Genel sosyal girişimcilik	10 yıl ve altı	54	4,03	,49	1,01	,40	-
	11-15 yıl	71	4,07	,48			
	16-20 yıl	62	4,05	,61			
	21-25 yıl	80	4,06	,42			
	26 yıl ve üstü	51	4,21	,53			
*p< ,05	1. 10 yıl ve altı 4. 21-25 yıl	2. 11-15 yıl 5. 26 yıl ve üstü	3. 16-20 yıl				

Tablo 4.4'te görüldüğü gibi okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal girişimsel liderlik algılarının kıdemlerine göre yenilikçilik boyutunda ($F=,28$; $p>, 05$), etkileme boyutunda ($F=1,00$; $p>, 05$), sürdürülebilirlik boyutunda ($F=2,01$; $p>, 05$) ve genel sosyal girişimcilik algılarının ($F=1,01$; $p>, 05$) farklılık göstermediği görülmüştür. Ancak okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal girişimsel liderlik algıları kıdeme göre sosyal sorumluluk boyutunda anlamlı farklılık göstermiştir ($F=3,35$; $p<, 05$). Farklılıkla ilgili olarak yapılan Post Hoc TUKEY analizi sonucunda farkın kıdemleri 10 yıl ve altında

olan katılımcılarla kıdemleri 26 yıl ve üstünde olan katılımcılar arasında ve kıdemi yüksek olanlar lehine yüksek olduğu görülmüştür.

Okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal girişimsel liderlik algılarının kariyer durumuna göre analizi sonucunda elde edilen bulgular Tablo 4.5'te verilmiştir.

Tablo 4.5. *Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerin Sosyal Girişimsel Liderlik Algularının Kariyer Durumuna Göre Karşılaştırılması (Anova testi)*

	Kariyer durumu	n	\bar{X}	s	F	p	Fark
Sosyal sorumluluk	Öğretmen	88	4,23	,69	5,38	,00*	1-3; 2-3
	Uzman öğretmen	182	4,33	,52			
	Başöğretmen	48	4,61	,39			
Yenilikçilik	Öğretmen	88	3,89	,52	,90	,40	-
	Uzman öğretmen	182	3,80	,60			
	Başöğretmen	48	3,76	,75			
Etkileme	Öğretmen	88	4,14	,52	,65	,52	-
	Uzman öğretmen	182	4,19	,52			
	Başöğretmen	48	4,25	,54			
Sürdürülebilirlik	Öğretmen	88	4,63	,64	2,79	,06	-
	Uzman öğretmen	182	4,61	,74			
	Başöğretmen	48	4,88	,67			
Genel sosyal girişimcilik	Öğretmen	88	4,05	,50	1,50	,21	-
	Uzman öğretmen	182	4,06	,51			
	Başöğretmen	48	4,20	,51			
*p< ,05	1. Öğretmen	2. Uzman öğretmen	3. Başöğretmen				

Tablo 4.5'te görüldüğü gibi okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal girişimsel liderlik algılarının kariyer durumlarına göre yenilikçilik boyutunda ($F=,90$; $p>,05$), etkileme boyutunda ($F=,65$; $p>,05$), sürdürülebilirlik boyutunda ($F=2,79$; $p>,05$) ve genel sosyal girişimcilikte ($F=1,50$; $p>,05$) farklılık göstermediği görülmüştür. Ancak okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal girişimsel liderlik algıları kariyer durumuna göre sosyal sorumluluk boyutunda anlamlı farklılık göstermiştir ($F=5,38$; $p<,05$). Farklılıkla ilgili olarak yapılan Post Hoc TUKEY analizi sonucunda farkın kariyeri öğretmen olanlarla kariyeri başöğretmen olanlar arasında ve uzman öğretmen olanlar ile başöğretmen olanlar arasında olduğu ve farkın başöğretmenler lehine yüksek olduğu saptanmıştır. Yani başöğretmenlerin sosyal sorumluluk algıları öğretmen ve uzman öğretmenlerin algılarına göre daha yüksektir.

Okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal girişimsel liderlik algılarının medeni durumlarına göre analizi sonucunda elde edilen bulgular Tablo 4.6'da verilmiştir.

Tablo 4.6 Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerin Sosyal Girişimsel Liderlik Algılarının Medeni Durumlarına Göre Karşılaştırılması (t testi)

	Medeni durum	n	\bar{X}	s	t	p
Sosyal sorumluluk	Evli	269	4,38	,54	2,30	02*
	Bekar	49	4,17	,67		
Yenilikçilik	Evli	269	3,80	,62	-1,72	,08
	Bekar	49	3,96	,49		
Etkileme	Evli	269	4,20	,52	1,05	,29
	Bekar	49	4,11	,52		
Sürdürülebilirlik	Evli	269	4,67	,72	1,18	,23
	Bekar	49	4,54	,59		
Genel sosyal girişimcilik	Evli	269	4,09	,51	,76	,44
	Bekar	49	4,03	,49		

*p<0,05

Tablo 4.6’da görüldüğü gibi okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal girişimsel liderlik algıları medeni durumlarına göre yenilikçilik boyutunda ($t=-1,72$; $p>,05$), etkilme boyutunda ($t=1,05$; $p>,05$), sürdürülebilirlik boyutunda ($t=1,18$; $p>,05$) ve genel sosyal girişimcilik algılarında ($t=,76$; $p>,05$) anlamlı farklılık göstermemektedir. Ancak okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal girişimsel liderlik algıları medeni durumlarına göre sosyal sorumluluk boyutunda farklılık göstermektedir ($t=2,30$; $p<,05$). Ortalamalar incelendiğinde evli katılımcıların ortalamalarının bekarlardan yüksek olduğu görülmüştür. Buradan evli yönetici ve öğretmenlerin sosyal sorumluluklarının bekarlardan yüksek olduğu söylenebilir.

Okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal girişimsel liderlik algılarının eğitim düzeylerine göre analizi sonucunda elde edilen bulgular Tablo 4.7’de verilmiştir.

Tablo 4.7. Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerin Sosyal Girişimsel Liderlik Algılarının Eğitim Düzeylerine Göre Karşılaştırılması (t testi)

	Eğitim düzeyi	n	\bar{X}	s	t	p
Sosyal sorumluluk	Lisans	186	4,32	,58	-,97	,32
	Lisansüstü	132	4,38	,56		
Yenilikçilik	Lisans	186	3,80	,60	,76	,44
	Lisansüstü	132	3,85	,62		
Etkileme	Lisans	186	4,19	,54	,05	,95
	Lisansüstü	132	4,18	,49		
Sürdürülebilirlik	Lisans	186	4,67	,72	,40	,68
	Lisansüstü	132	4,64	,68		
Genel sosyal girişimcilik	Lisans	186	4,07	,52	-,34	,72
	Lisansüstü	132	4,09	,48		

*p<0,05

Tablo 4.7’de görüldüğü gibi okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal girişimsel liderlik algıları eğitim düzeylerine göre sosyal sorumluluk boyutunda ($t=-,97$; $p>,05$), yenilikçilik boyutunda ($t=,76$; $p>,05$), etkileme boyutunda ($t=,05$; $p>,05$), sürdürülebilirlik boyutunda ($t=,40$; $p>,05$) ve genel sosyal girişimcilik algılarında ($t=-,34$; $p>,05$) anlamlı farklılık göstermemektedir. Bulgulara göre okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal girişimsel liderlik algılarının eğitim düzeylerine farklılık göstermediği ve benzer olduğu söylenebilir.

Okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal girişimsel liderlik algılarının çalışılan kademe göre analizi sonucunda elde edilen bulgular Tablo 4.8’de verilmiştir.

Tablo 4.8. *Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerin Sosyal Girişimsel Liderlik Algılarının Çalışılan Kademeye Göre Karşılaştırılması (Anova testi)*

	Çalışılan kademe	n	\bar{X}	s	F	p	Fark
Sosyal sorumluluk	İlkokul	37	4,41	,61	,49	,60	-
	Ortaokul	85	4,30	,57			
	Lise	196	4,35	,56			
Yenilikçilik	İlkokul	37	3,93	,77	2,96	,05	-
	Ortaokul	85	3,93	,56			
	Lise	196	3,76	,59			
Etkileme	İlkokul	37	4,34	,60	1,79	,16	-
	Ortaokul	85	4,16	,41			
	Lise	196	4,17	,55			
Sürdürülebilirlik	İlkokul	37	4,77	,79	,99	,37	-
	Ortaokul	85	4,69	,63			
	Lise	196	4,61	,72			
Genel sosyal girişimcilik	İlkokul	37	4,18	,63	1,21	,29	-
	Ortaokul	85	4,10	,43			
	Lise	196	4,05	,51			
* $p<,05$	1. İlkokul	2. Ortaokul	3. Lise				

Tablo 4.8’de görüldüğü gibi okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal girişimsel liderlik algılarının çalıştıkları kademe göre sosyal sorumluluk boyutunda ($F=,49$; $p>,05$), yenilikçilik boyutunda ($F=2,96$; $p>,05$), etkileme boyutunda ($F=1,79$; $p>,05$), sürdürülebilirlik boyutunda ($F=,99$; $p>,05$) ve genel olarak ($F=1,21$; $p>,05$) farklılık göstermediği görülmüştür. Bulgulara göre okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal girişimsel liderlik algılarının çalıştıkları kademe göre farklılık göstermediği ve benzer olduğu söylenebilir.

Okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal girişimsel liderlik algılarının görevlerine göre analizi sonucunda elde edilen bulgular Tablo 4.9’da verilmiştir.

Tablo 4.9. Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerin Sosyal Girişimsel Liderlik Algılarının Görevlerine Göre Karşılaştırılması (t testi)

	Eğitim düzeyi	n	\bar{X}	s	t	p
Sosyal sorumluluk	Öğretmen	256	4,33	,58	-1,05	,29
	Okul yöneticisi	62	4,41	,53		
Yenilikçilik	Öğretmen	256	3,80	,62	-,98	,32
	Okul yöneticisi	62	3,89	,57		
Etkileme	Öğretmen	256	4,18	,52	-,75	,44
	Okul yöneticisi	62	4,23	,52		
Sürdürülebilirlik	Öğretmen	256	4,64	,70	-,92	,35
	Okul yöneticisi	62	4,73	,72		
Genel sosyal girişimcilik	Öğretmen	256	4,06	,51	-1,07	,28
	Okul yöneticisi	62	4,14	,51		

*p<0,05

Tablo 4.9'da görüldüğü gibi okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal girişimsel liderlik algıları görevlerine göre sosyal sorumluluk boyutunda ($t=-1,05$; $p>,05$), yenilikçilik boyutunda ($t=-,98$; $p>,05$), etkileme boyutunda ($t=-,75$; $p>,05$), sürdürülebilirlik boyutunda ($t=-,92$; $p>,05$) ve genel sosyal girişimcilikte ($t=-1,07$; $p>,05$) anlamlı farklılık göstermemektedir. Bulgulara göre okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal girişimsel liderlik algılarının yaptıkları öğretmenlik ya da okul yöneticiliklerine göre farklılık göstermediği ve benzer olduğu söylenebilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM: TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın sonuçları tartışılmış ve bu doğrultuda öneriler yapılmıştır.

5.1. Sonuç ve Tartışma

Okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal girişimsel liderlik algı düzeyleriyle ilgili olarak en yüksek düzey sürdürülebilirlik boyutunda çok yüksek düzeydedir. Bunu sırasıyla sosyal sorumluluk boyutu çok yüksek düzeyde ve etkileme boyutu yüksek düzeyde izlemektedir. En düşük ortalama yenilikçilik boyutunda yüksek düzeydedir. Genel sosyal girişimcilik düzeyinin yüksek düzeyde olduğu görülmüştür. Bulgular, okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal girişimsel liderlik algılarının yüksek ve çok yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Gök (2020), sosyal girişimsel liderliğin fırsatların takip edilmesi yoluyla toplumsal zorluklara yenilikçi ve sürdürülebilir çözümler geliştirilmesi temeline dayandığını belirtmektedir. Bu çerçevede okul yöneticisi ve öğretmenlerin sosyal girişimsel liderliklerinin yüksek ve çok yüksek çıkması, onların toplumsal zorluklara yenilikçi ve sürdürülebilir çözümler geliştirilmesinde kendilerini yeterli gördüklerini ortaya koymaktadır. Bahçebaşı'na (2020) göre, sosyal girişimci liderlik, sürdürülebilir sosyal değer yaratmaya odaklanmasıyla öne çıkmaktadır. Bu alandaki liderler vizyoner, stratejik, yenilikçi, proaktif ve risk alan yaklaşımlarıyla öne çıkmaktadır. Sosyal girişimsel liderlerin yaratıcı fikirleri, fırsat tanımlamayı ve risk almayı kapsayan girişimci temeli araştırmalarda vurgulanmaktadır (Aldawood, 2020; Kargın vd., 2018). Bennis (2016) sosyal girişimsel özellikleri dönüştürücü değişimi kolaylaştırma, cesaret gösterme, başkalarının amaçlarını anlama, bireylere daha büyük amaçlar peşinde koşmaları için ilham verme ve farkındalık yaratma becerisi olarak değerlendirmektedir. Türker (2020) sosyal girişimciliğin faaliyetlerin sınırlı düzeyde tanındığı ve kaynakların çeşitlendirilmesi için farkındalığın ve tanınırlığın artırılması sürecinde en yüksek düzeyde çaba gösterilmesinde etkili olduğunu vurgulamaktadır. Bu açılarından ele alındığında okul yöneticileri ve öğretmenlerin farklı liderlik özelliklerine sahip oldukları ve okullar için katma değer üretmeye çalıştıkları söylenebilir. Okul müdürleri ve öğretmenlerin sosyal girişimsel liderlik algılarının yüksek çıkması, onların yalnızca başarı gibi çıktılara odaklı değil, aynı zamanda toplumsal fayda yaratmaya ve sosyal değişime de önem verdiklerinin göstergesi olabilir.

Okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin sosyal girişimsel liderlik algılarının cinsiyet, eğitim düzeyi, çalışılan kademe ve göreve göre bütün boyutlarda ve genel olarak

farklılık göstermediği görülmüştür. Ancak yaş, kıdem, kariyer basamağı ve medeni duruma göre ise anlamlı farklılık göstermiştir. Abu-Saifan (2012), sosyal girişimsel liderlerin sosyal bir misyonla hareket eden ve sosyal değer yaratmak için girişimci davranışlar sergileyen bireyler tarafından karakterize edildiğini vurgulamaktadır. Besler (2010) tarafından ise bu bireylerin tipik olarak mali açıdan bağımsız, kendi kendine yeten ve sürdürülebilir kaynaklara sahip kişiler oldukları ileri sürülmektedir. Bu bilgilerden hareketle okul yöneticilerinin kişisel özelliklerinin sosyal girişimsel liderliklerini anlamlı ya da anlamlı olmayan düzeyde etkilediği söylenebilir.

Araştırma bulguları, okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal girişimsel liderlik algılarının çeşitli demografik ve mesleki değişkenler tarafından farklılaştığını göstermektedir. Bu farklılıklar, sosyal sorumluluk algısının bireylerin yaş, kıdem, kariyer basamağı ve medeni durum gibi faktörlerden nasıl etkilendiğini anlamak açısından önemli çıkarımlar sunmaktadır. 36-40 yaş grubundaki katılımcıların sosyal sorumluluk algılarının 41-45 yaş ve 46 yaş üzeri gruplara göre daha düşük olması, sosyal girişimsel liderlik algılarının yaş ilerledikçe olgunlaştığına işaret etmektedir. Bu durum, yaşam deneyimlerinin ve profesyonel birikimlerin bireylerin liderlik algılarına pozitif bir etkisi olduğunu düşündürmektedir. Özellikle olgun yaşlardaki bireylerin daha fazla sosyal sorumluluk hissederek kurumlarına ve topluma yönelik katkılarının artabileceği söylenebilir. Kıdemın sosyal girişimsel liderlik algılarında anlamlı bir farklılık yaratması, profesyonel deneyim ile sosyal sorumluluk algısı arasında güçlü bir ilişki olduğunu ortaya koymaktadır. 26 yıl ve üzeri kıdeme sahip bireylerin, 10 yıl ve altındaki meslektaşlarına göre daha yüksek sosyal sorumluluk algısına sahip olması, tecrübenin sadece mesleki bilgi birikimi değil, aynı zamanda sosyal sorumluluk bilincini de geliştirdiğini göstermektedir. Bu sonuç, kıdem arttıkça bireylerin daha geniş bir perspektifle kurumsal ve toplumsal sorumluluklara odaklandığını desteklemektedir. Araştırmanın bir diğer önemli bulgusu, öğretmenlerin kariyer basamaklarına göre sosyal sorumluluk algılarının değişiklik göstermesidir. Başöğretmenlerin sosyal sorumluluk düzeylerinin, öğretmen ve uzman öğretmenlere göre daha yüksek çıkması, liderlik pozisyonlarının bireylerde daha güçlü bir sosyal girişimcilik ve sorumluluk algısı yarattığını düşündürmektedir. Başöğretmenlerin hem liderlik rollerinden kaynaklanan sorumlulukları hem de eğitim süreçlerinde rehberlik rollerinin ön planda olması, bu yüksek düzeyi açıklayabilir. Evli katılımcıların sosyal sorumluluk algılarının bekarlara göre daha yüksek olması, aile yaşamının bireylerin sosyal sorumluluk bilinci üzerindeki etkisini ortaya koymaktadır. Evli bireylerin toplumsal roller ve aile içi sorumluluklarla

daha fazla etkileşim içinde olması, bu farkı yaratıyor olabilir. Aile yaşamının bireylerin liderlik özelliklerini geliştiren bir faktör olarak değerlendirilmesi, bu bulguyu daha geniş bir bağlama oturtmaktadır. Araştırma, sosyal girişimsel liderlik algılarının bireylerin yaş, kıdem, kariyer basamağı ve medeni durum gibi faktörlerden etkilendiğini gösterirken, Gül'ün (2019) çalışması da bu bulguları destekler niteliktedir. Gül, genel kişilik özellikleri ve girişimci kişilik özelliklerinin sosyal girişimcilik eğilimleri üzerindeki etkisini vurgulayarak bireysel farklılıkların önemine dikkat çekmiştir. Bu bağlamda, sosyal girişimsel liderlik algıları, bireylerin hem kişisel özelliklerinden hem de mesleki pozisyonlarından kaynaklanan bir birleşimin sonucu olarak değerlendirilebilir. Sonuç olarak, okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal girişimsel liderlik algılarını geliştirmek için bu demografik ve mesleki farklılıkların dikkate alınması gereklidir. Eğitim politikaları ve liderlik geliştirme programları, bireylerin bu özelliklerine uygun stratejilerle tasarlanarak daha etkili bir liderlik anlayışı oluşturabilir.

5.2. Öneriler

- Okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal girişimsel liderlik algı düzeylerinin bütün boyutlarda çok yüksek düzeye çıkarılması için girişimlerde bulunulabilir ve çeşitli çalışmalar yapılabilir.
- 36-40 yaş aralığındaki okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal girişimsel liderlik algı düzeylerinin düşük olmasının sebepleri ayrı bir araştırmaya konu edilebilir.
- Okul yöneticileri ve öğretmenlerin sosyal girişimsel liderliklerini geliştirmeye yönelik kurs seminer vb. çalışmalar düzenlenerek bu alandaki yetkinlikleri artırılabilir.

KAYNAKÇA

- Abu-Saifan, S. (2012). Social entrepreneurship: definition and boundaries. *Technology Innovation Management Review*, 2(2), 22-27.
- Adeagbo, A. (2008). *Social enterprise and social entrepreneurship in practice*. [Unpublished doctoral dissertation]. Bournemouth University.
- Aldawood, A. (2020). *Women leaders in social entrepreneurship: leadership perception, and barriers*. Unpublished doctoral dissertation. Seattle University.
- Bahçebaşı, H. (2020). *Sosyal girişimcilerin etik ve hizmetkar liderlik davranışlarının cinsiyet bağlamında karşılaştırmalı analizi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Bandinelli, C. (2017). *Social entrepreneurship: Sociality, ethics, and politics*. Yayımlanmamış doktora tezi. University of London,
- Barutçugil, İ. S. (2014). *Liderlik*. İstanbul: Kariyer Yayınları.
- Bennis, W. (2016). *Bir lider olabilmek*. İstanbul: Aura Yayınları.
- Besler, S. (2010). Sosyal girişimcilik Social entrepreneurship, In S. Besler (Ed.), *Sosyal girişimcilik Social entrepreneurship*. Beta Publishing.
- Bornstein, D. ve Davis, S. (2010). *Social entrepreneurship: What everyone needs to know*. Oxford University Press.
- Brauckmann-Sajkiewicz, S. ve Pashiardis, P. (2020). Entrepreneurial leadership in schools: Linking creativity with accountability. *International Journal of Leadership in Education*, 1-15.
- Brooks, A. C. (2008). *Social entrepreneurship: A modern approach to social value creation*. New Jersey: Upper Saddle River.
- Denizalp, H. (2009). *Toplumsal dönüşüm için sosyal girişimcilik, Social entrepreneurship for social transformation*. Fersa Publishing.
- Duncan, E. L. (2007). *A grounded theory study on social entrepreneurship*. Unpublished doctoral dissertation. University of Phoenix
- Gök, R. (2020). Girişimci Liderlik. K. Yılmaz (Ed.), *Liderlik Kuram-Araştırma Uygulama* içinde (281-292). Ankara: Pegem Akademi.
- Gül, M. (2019). *Kişilik ve girişimci kişilik özelliklerinin sosyal girişimcilik yönelimine etkisi üzerine TR63 bölgesinde bir araştırma: Üniversite öğrencileri örneği*. Yayımlanmamış doktora tezi. Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Helm, S. (2007). *Social entrepreneurship: Defining the nonprofit behavior and creating an instrument for measurement*. (Unpublished doctoral dissertation). University of Missouri - Kansas City

- Inyang, J. (2008). Leaders and leadership roles in relation to effective management of the human resources. *Academic Leadership: The Online Journal*, 6(1), 13.
- Karasar, N. (2018). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kargın, M., Aktaş, H. & Gökbunar, R. (2018). Üniversitelerde sosyal girişimcilik: fırsatlar ve öneriler [Social entrepreneurship in universities: opportunities and recommendations]. *Social Entrepreneurship in Universities: Opportunities and Suggestions*, 25(1), 155-170.
- London, M. ve Morfopoulos, R. G. (2009). *Social entrepreneurship: How to start successful corporate social responsibility and community-based initiatives for advocacy and change*. New York: Routledge.
- Martin, R. L. & Osberg, S. (2007). Social entrepreneurship: the case for definition. *Stanford Social Innovation Review*, 5(2), 28-39.
- Ojeda, D. P. (2021). *Design by Social Entrepreneurs: The Analysis of Four Chilean Social Entrepreneurs*. [Unpublished doctoral dissertation]. Lancaster University (United Kingdom),
- Öz, H. ve Baloğlu, N. (2023). Sosyal girişimsel liderlik ölçeği (SGLO) geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11 (21), 588-615.
- Özdevecioğlu, M. & Cingöz, A. (2015). Sosyal girişimcilik ve sosyal girişimciler: teorik çerçeve [Social entrepreneurship and social entrepreneurs: theoretical framework]. *Erciyes University Journal of Faculty of Economics and Administrative Sciences*, 32, 81-95.
- Pisapia, J. (2009). *The strategic leader: new tactics for a globalizing world*. Charlotte, North Carolina: Information Age Publishing.
- Polat, O. (2020). *Etkinlik teorisi bağlamında yerel kalkınma amaçlı sivil toplum kuruluşlarında sosyal girişimciliğin incelenmesi: Türkiye örneği*. Yayınlanmamış doktora tezi. İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Prabhu, G. (1999). Social entrepreneurial leadership. *Career Development International*, 4(3), 140-145.
- Thornberry, N. (2006). *Lead like an entrepreneur*. McGraw Hill Professional.
- Tishler, B. J. (2018). *Exploring knowledge and awareness of social entrepreneurship*. (Unpublished doctoral dissertation). Nova Southeastern University.
- Titrek, A. (2019). *School administrators' views on leadership styles and social entrepreneurship skills (Kocaeli example)*. Unpublished master's thesis. Bolu Abant İzzet Baysal University.
- Türker, A. (2020). *Sosyal girişimciliğin kavramsal boyutları ve sosyal sorumluluk bağlamında sosyal değer yaratma: Bir uygulama*. Yayınlanmamış doktora tezi. İstanbul Okan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Wronka-Pośpiech, M. (2016). The identification of skills and competencies for effective management in social enterprises. A managerial perspective. *Management*, 20(1), 40-57.

EKLER

Ek 1: İzin Onayları

Evrak Tarih ve Sayısı: 28.10.2024-E.603241

T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu

Sayı : E-93803232-622.02-603241
Konu : Evin DEMİRKOL

Dağıtım Yerlerine

İlgide kayıtlı başvurumuz 7/10/2024 tarih ve 18-2 toplantı/karar nolu etik kurul toplantısında görüşülmüş olup, alınan karar ekte sunulmuştur.
10.134.1.116
30.10.2024

Gereği için bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Oğuz KARADENİZ
Kurul Başkanı

Ek: Karar (1sayfa)

Dağıtım:
Gereği:
Eğitim Bilimleri Enstitüsüne

Bilgi:
Sayın Doç. Dr. Aydan ORDU

T.C
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU

SAYI: 68282350/2024/18

Toplantı Tarihi:7.10.2024
Toplantı Sayısı:18
Toplantı Saati: 16:15

KARAR 2- Üniversitemiz Eğitim Bilimler Enstitüsü Enstitümüz Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi (İ.Ö) Tezsiz Yüksek Lisans Programı 232284043 numaralı öğrencisi Evin DEMİRKOL'un danışmanı Doç. Dr. Aydan ORDU sorumluluğunda yürüttüğü "Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerin Sosyal Girişimsel Liderlik Algıları" başlıklı projesine yönelik başvuru formu ile usul ve etik açıdan verdiği beyan ve ekler tetkik edilmiş olup; proje sahibinin, başvurusunda yer alan bilgi, belge ve taahhünelere uygun bilimsel davranışlar sergileyeceği kanaati oluşmuştur. İş bu karar oy birliği ile alınmıştır.

T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI

EVİN DEMİRKOL

Yeni Başvuru

Başvurularım

Görüş ve Öneri Bildir

Araştırma Uygulama İzinleri Başvuru ve Değerlendirme Modülü > Başvuru Detayı

BAŞVURU DETAYI

Başvuru Bilgileri

Başvuru Durumu: Onaylandı

Başvuru No: MEB.TT.2024.007028 Başvuru Tarihi: 20.11.2024 Uygulama Başlama Tarihi: 26.11.2024 Uygulama Bitiş Tarihi: 26.11.2025

Kişisel Bilgiler

T.C. Kimlik No: :

Adı Soyadı: EVİN DEMİRKOL

Telefon:

E-Posta:

Adres:

Başvuru Bilgileri

Başvuru Şekli: Üniversite

Windows'u Etkinleştir
Windows'u etkinleştirmek için Ayarlar'a gidin.

Ek 2: Ölçek Kullanım İzni

Evin Demirkol

Alıcı:

8 Tem 2024 13:44

Sayın Hamza Öz ve Nuri Baloğlu,

Ben Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Yönetimi programında tezsiz yüksek lisans öğrencisi Evin Demirkol. Okul Yöneticilerinin Sosyal Girişimsel Liderliklerine İlişkin Öğretmen Algıları ile ilgili bir proje çalışması yürüteceğim. Bu çalışmamda geliştirdiğiniz Sosyal Girişimsel Liderlik Ölçeğini kullanmak istiyorum. Geliştirdiğiniz bu ölçeği kullanabilir miyim?

Uygun görürseniz kullanım yönergesi ile birlikte gönderebilir misiniz?

İyi çalışmalar dilerim,
Saygılarımla.

Nuri BALOĞLU

Alıcı: ben

8 Tem 2024 14:52

Sayın Evin Demirkol

"Sosyal Girişimsel Liderlik Ölçeği"ni akademik amaçlı olarak bilimsel çalışmalarınızda kullanmanızdan mutluluk duyarız.

Ölçeğin kullanımına ilişkin gerekli bilgiler makalede yer almaktadır.

Oluşturacağınız veri toplama aracında ölçek maddelerinin başına yöneticimiz, okul müdürümüz, öğretmenlerimiz, meslektaşlarımız gibi hedef kitleye ilişkin uygun ifadeyi koyarak verilerinizi toplayabilirsiniz.

Başarı dileklerimizle.

Prof.Dr.Nuri Baloğlu

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

Evin Demirkol <

> 8 Tem 2024 Pzt, 13:44 tarihinde şunu yazdı:

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sorumluluk Reddi Beyanına Ulaşmak için [tıklayınız](#).

Bir ek • Gmail tarafından tarandı

Windows'u Etkinleştir
Windows'u etkinleştirmek için Ayar

HAMZA ÖZ

Alıcı: ben

9 Tem 2024 09:21 (13 gün önce) ☆ 😊 ↶ ⋮

Merhabalar hocam. Sosyal girişimsel liderliğe ilgi duymanız bizleri sevindirdi açıkçası. Geliştirilen ölçeği elbetteki atıf vermek şartıyla kullanabilirsiniz. Ölçeğin orijinal halini ve kullanım yönergesini ekte paylaşıyorum. İyi çalışmalar.

Dr. Öğr. Üyesi Hamza ÖZ

Yozgat Bozok Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü

Kimden: "Evin Demirkol" <

>

Kime: "HAMZA ÖZ" <

>, "Nuri BALOĞLU" <

>

Gönderilenler: 8 Temmuz Pazartesi 2024 13:44:18

Konu: Araştırma İçin Sosyal Girişimsel Liderlik Ölçeği Kullanma İzni ve Ölçeğin Talebi

...

Bir ek • Gmail tarafından tarandı

Windows'u Etkinleştir

Windows'u etkinleştirerek için Windows'u